

व्यवस्थापन तथा नेतृत्व विकास प्रशिक्षण

प्रशिक्षकको बारेमा

धुब देवकोटा एक प्रभावशाली स्वयंसेवी प्रशिक्षक हुनुहुन्छ । अन्तर्राष्ट्रिय नियोगमा तीन दशकको व्यावसायिक यात्रामा मानव क्षमता विकास तथा मानवीय सेवाकार्यमा दक्षता हासिल गरेर अवकास लिनु भएका देवकोटा हाल सारथी फाउण्डेशन नामक स्वयंसेवी संस्था स्थापना गरी देशका होनाहार युवाहरुको व्यवस्थापन तथा नेतृत्व विकास गरी देश निर्माणको लागि स्थानीय अगुवाहरुको नेतृत्व तथा व्यवस्थापन सीप विकास कार्यमा जुट्नु भएको छ । व्यवस्थापन तथा नेतृत्व विकासमा देश विदेशमा ख्याति कमाउनु भएका देवकोटाका प्रशिक्षण समय सापेक्ष तथा देश काल र परिस्थीति अनुसार स्थानिय निकायहरुका पदाधिकारीहरुको लागि प्रभावकारी मार्गदर्शकका आधार भएको छ । प्रभावकारी सहजकर्ता तथा सफल नेतृत्व विकासको प्रभावकारी उपायहरुको साधक हुनाले वहाँद्वारा सहजीकरण गरिने प्रशिक्षण उत्प्रेरक तथा प्रभावकारी नतिजा ल्याउँन सक्षम हुन्छ ।

उद्देश्यहरू:

१. स्थानिय पदाधिकारी तथा समाजसेवीहरुको व्यवस्थापन तथा नेतृत्व सीप विकासमा सहजीकरण गर्नु ।
२. स्थानिय पदाधिकारी तथा समाजसेवीहरुलाई समाज विकासका मार्गदर्शक सिद्धान्तहरुमा आधारित नतिजा उन्मुख विकासको लागि नेतृत्व दिन उत्प्रेरित गर्नु ।

औचित्य

मानव सभ्यताको विकासक्रमले समाजलाई पेचिलो आवस्थामा रूपान्तरण गरिरहेको छ । हरदिन भझरहेको नयाँ अन्वेषण र त्यसको बजारिकरणले चुनौति तथा अवसरहरुको सृजना गरिरहेको हुन्छ । त्यसमा पनि अपरिष्कृत शासन प्रणाली र कमजोर नियन्त्रणका कारण सृजित साधनहरुमा असमान पहुँच, बितरण तथा सामाजिक विभेद लगायत हिंसाको कारण विकसित शक्ति संघर्षले समाजलाई थप जटिल र अनियन्त्रित बनाइ रहेको छ । यी जटिल चुनौतिहरुको सरल सामना तथा अवसरहरुको उपभोग गर्दै आफुलाई असल र उच्चतम स्तरमा स्थापित गर्न गतिशील र उर्जावान बनाइराख्न जरूरी छ ।

देशमा भएको राजनैतिक परिवर्तन पछि ठूलो संख्याका युवाहरु नयाँ राजनैतिक प्रकृया मार्फत आफुलाई देश निर्माणमा संलग्न गराइरहेका छन । असल विचार र उच्च मनोवलका साथ समाजको आधुनिक रूपान्तरणमा समर्पित होनाहार क्षमतावान व्यक्तिहरुको निरन्तर प्रयासहरुका वावजुद पनि समाज रूपान्तरणमा भएको छैन ।

विद्यमान शिक्षा प्रणालीले युवाहरुमा कुशल व्यवस्थापक तथा प्रभावकारी नेतृत्व विकासको लागि पर्याप्त अवसरहरु प्रदान गर्दैन । न त युवाहरुलाई खोजमा आधारित स्वअध्ययन तथा त्यसबाट आर्जित ज्ञान तथा सीपहरुलाई परीक्षण गर्दै आफ्नो व्यवस्थापकिय तथा नेतृत्वदायी क्षमता निर्माण गर्ने अवसरहरु प्रदान गर्दैछ । अप्रयाप्त आवसर तथा उपयूक्त मार्गदर्शनको आभावले युवाहरुमा आवश्यक व्यवस्थापकीय तथा प्रभावकारी नेतृत्व क्षमताको विकास हुदैन ।

व्यवस्थापन तथा नेतृत्व शैलीले समाज निर्माणमा प्रमुख भूमिका खेलेको हुन्छ । सामान्यतया व्यवस्थापक तथा नेतृत्वदायी तहमा बसेका व्यक्तिहरूको निर्णय क्षमता उसको व्यक्तिगत सोच, मुल्य, मान्यता, संस्कृति तथा दबाव सहन क्षमतामा आधारित हुन्छ । व्यक्तिहरूको सोच, मुल्य तथा संस्कृति र उनीहरूले निरन्तर गर्ने अन्तरकृयाको अधारमा निर्माण भएको हुन्छ । आर्जित सिकाइलाई अन्य प्रभावकारी तथा उत्प्रेरक सिकाई अवसरले छोटो समयमानै थप परिष्कृत गरी व्यवस्थापन तथा नेतृत्व सीपलाई थप प्रभावकारी बनाउन सकिन्छ ।

यसै सिद्धान्तमा आधारित रहेर विकास गरिएको व्यवस्थापन तथा नेतृत्व विकास प्रशिक्षणले स्थानीय निकायहरूमा निर्वाचित पदाधिकारीहरू तथा समाजसेवीहरूको व्यवस्थापन तथा नेतृत्व विकास गर्नसमेत प्रभावकारी भूमिका खेलेको छ ।

यो प्रशिक्षण परिष्कृत, रोचक तथा परिवर्तनकारी छ । यस प्रशिक्षणले मलाई मेरो नेतृत्व विकास गर्दै आज राष्ट्रिय स्तरमा सफल नेतृत्व प्रदान गर्न सक्षम बनाएको छ ।

- तिलक बहादुर मल्ल

यो प्रशिक्षणलेमलाई सहि निर्णय लिन सिकायो । आज म समाज सेवा तथा कृषि उद्योग दुबैमा सफल छु ।

- लोकदर्शन श्रेष्ठ

प्रशिक्षणको लागि लक्षीत समुहु

- स्थानीय निकायहरूका निर्वाचित पदाधिकारहरू तथा समाजसेवीहरू
- गैर सरकारी संघ संस्थाका पदाधिकारीहरू तथा कर्मचारी

प्रशिक्षण आयोजना गर्नाइच्छुक संघ संस्थालेके के व्यवस्था गर्नु पर्दै?

- प्रशिक्षणकोलागि आवस्यक २० देखि ३० संख्यामा प्रशिक्षार्थीहरू,
- कक्षा संचालन गर्न बिजुली बत्ति सहितको प्रशिक्षण हल,
- सहभागीहरूको लागि आवस्यक स्टेशनरी, सिकाई सामग्रिको फोटोकपी तथा खाजा खानाको प्रवस्थ ।

आवश्यक समय :

पूर्ण प्रशिक्षण अवधि १२ घण्टाको हुनेछ । आयोजक संस्था र सहभागीहरूको समय उपलब्धताको आधारमा एकै पटकमा दुई दिन वा एक एक दिनको दुई पटक गरेर पनि प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजना गर्न सकिन्छ । यस्तो अवस्थामा पहिलो र दोस्रो प्रशिक्षण विच कस्तीमा तिन महिनाको फरकमा हुनु आवस्यक छ ।

प्रशिक्षणको शुल्क :

यो प्रशिक्षण स्वयंसेवी अभियानको हिस्सा भएकोले प्रशिक्षकलाई कुनै तलव भत्ता भुक्तानि गर्नु पर्दैन । तर आवस्यकता अनुसार प्रशिक्षकलाई जिल्ला सदरमुकाम देखि प्रशिक्षण स्थल सम्पर्क यातायातको प्रवस्थ भने आयोजक आफैले गर्नु पर्नेछ ।

प्रशिक्षणको लागि समय कसरी लिने ?

इच्छुक संघ संस्थाहरूले सारथी फाउण्डेशनको वेबसाइट www.sharathinepal.org मार्फत समय लिन सक्नुहुनेछ । वेबसाइटमा पहुँच नभएको खण्डमा तलको संपर्क माध्यमबाट पनि सोकै समय लिन सक्नु हुनेछ ।

✉ info@sharathinepal.org | ☎ 9808899403

❖ Sarathi Foundation | 🌐 www.sharathinepal.org